

РУСЛАН

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. (партер) (Фронт від ул. Тихої). Експедиция місцена в Агенції Соколовского в часажі Гавсманна.

Рукописи звертає силіше на попередне застереження.

Рекламні неопечатані вільні від порга. — Уголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланих» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 3/3 сот. від стрічки.

Передплата

на «РУСЛАНА» вписати:

з Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік з щоденною висилкою 7 долларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижні 5^{1/2} доллара, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4^{1/2} доллара, або 9 рублів. Подинокое число по 10 сот.

«Виреш ми очи і думу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

З новим роком шкільним.

(Δ) Скінчили ся вакації, розпочав ся новий рік шкільний. В сій хвилі бачність нашої суспільности звернена головню на школу і зовсім справедливо, бо школа може дати нашій молодезі потрібну до культурного розвитку і поступу освіту, а молодіж — се будучина народу. Яка школа, яку в ній молодіж одержить освіту, така буде також і будучина народу. Се відчувяє вже наша суспільність, розуміє потребу шкільної освіти, потребу своєї школи і тому можна з вірадою помічувати, що нині вже в широких верствах народних проявляє ся змаганє до ширшої шкільної освіти, що вже розмірно дуже велике число молодези в шкільній ніці горне ся до шкіль, щоб тут добути собі потрібну до жити освіту. Чим більше нашої молодези здобуде собі добру освіту, тим більша порука, що й в прилюднім житю наш нарід здобуде собі належне єму становище, що перед ним розкриють ся ширші шляхи до культурного розвитку і поступу.

Тим те все те, що улашнує молодезі в шкільній віці приступ до школи, всі ті засоби, котрі дають молодезі нагоду користувати ся шкільною освітою і добре покінчити шкільні науки, заслугують на найбільшу бачність і пособлюванє рускої суспільности. Бурси й інститути, котрі дають приміщенє і нагляд шкільній молодезі, товариств «Шкільна поміч» і т. п., котрі дбають про убогу молодіж, сповняють вель

ми важні задачі і велика жертволюбність рускої суспільности на ті ціли стає певним доказаом, що суспільність зрозуміла з одного боку потребу шкільної освіти для найширших верств народних, а з другого боку потребу доброго нагляду над молодезю в шкільній ніці.

Зрозумінє великої наги шкільної освіти для молодези проявляє ся з одного боку серед нашої суспільности значно численішою участю молодези в шкільній науці, а також змаганєм до заснованн приватних шкіль, а зрозумінє потреби матеріальної помочи незаможним і доброго нагляду проявляє ся в твореню щораз нових бурс і інститутів та інтернатів.

Бачимо тепер, що руска суспільність не вагає ся принести навіть дуже значні жертви матеріальні, щоби своій молодезі забезпечити шкільну освіту, але й щоби та освіта була їй подана в матерній мові і в тій ціли творить приватні школи. Жертволюбність рускої суспільности в тім напрямі заслугує на найбільше признанє, а такі прояви маємо в Рогатинщині, в Яворівщині, в Гусятинщині, а як останні вісти вказують, також в Долінщині. Але вважаємо своїм обовязком звернути бачність нашої жертволюбної суспільности на се, що така робота повинна відбувати ся після певного наперед добре обдуманого плану, з добрим підготовленєм, щоби она не виходила доривочною, односторонною і мала повну безпеку осягненя вигиченої мети. Так бачимо імению, що діяльність ся іде в однім лише напрямі і тим самим стає односторонною. Суспільність наша шде головню мо-

лодіж до гімназій, творить приватні гімназії, чи гімназійальні курси. Правда, що нам треба ще багато людей в гімназійальною а відтак університетскою освітою, одначе культурний розвиток і поступу народу вимагає крім того багато інших сил, котрі би єму пособляли в народо-господарскім, промисловім, технічнім і фінансовім розвитку, а ці царини у нас майже зовсім занедбані. Повстають у нас наради господарскі і фінансові організації і всюди відчуває ся велика недостача потрібних до сеї роботи сил. Тимто позваляємо собі звернути бачність нашої суспільности і передових людей, котрі займають ся організацією і роботою в тім напрямі, щоби узглиднили також інші царини освіти побіч гімназійальної.

Друга справа, побіч шкільної освіти, се справа вихованя, без якогось всяка освіта остає односторонною, а багато вельми спосібних сил часто зводить ся, марнує ся або зовсім пропадає. Не оден наш селянин з останнього тягне ся, посилав сина до школи, щоби єму дати висну освіту, а тимчасом задля недостачі доброго догляду, задля недостачі виховного впливу, хлопець звихне ся і змарнує ся, а тим способом пропадає чимало нашої молодези. Задля того мають бурси, інститути й інтернати незвичайно велику вагу, щоби забезпечити сей народний капітал молодези перед змарнованєм.

Однак і школа і бурса, чи інститут або інтернат тоді сповнять свою задачу, коли будуть не тільки подавати потрібну молодезі науку, потрібне їй виживленє і приміщенє, але також будуть її виховувати,

Гене́за поетичних творів

Маріяна Шашкевича.

Студія

Кирила Студинського.

(Дальше).

При кінці двадцятих років XIX. в. вивіли поети Бродзінський і Міцкевич боротьбу класицизму, що доси панував в польськім письменстві. На місце французького псевдокласицизму переломили вони дорогу для романтизму, що завзяв вже визначне місце на заході Європи. Міцкевич шукав у народних піснях і оповіданях образу житя, народних почувань та ідей. Під їх впливом ввів він нас у своїх баладах і романах в світ віровань, який годі було збагнути одним розумом. В пориві свого патріотизму він ідеалізував стару Литву, свою батьківщину. Побіч сих тем мусіли виступити в польській поезії також інші мотиви, що звертали ся до мнущини народа. Бродзінський рад був, щоби польські поети оснівували «рідну землю, рідний нарід. Він взивав поетів, щоби у своїх творах зображували:

Zagrode, gdzie młodości przekwitły ci lata,
Ruiny, smutne świadki dawnej duchów chwaly,
Mogiły, co z ojczyzną synów pogrzebały,
Śledź zgasłych ojców czyny; Jań uchem
[niezłomnym,
Sprząż dawną miłość kraju z plemieniem po-
[tomnem.
W ziombkach ucz się znać ludzi, z nich czerpaj
[natchnienie,

Ich ucznieniem wzbudzone im poświęcaj pienie¹⁾

Сю задачу, як ся аведливо змівтєв проф. Дашкевич, вивіли головню ученики Бродзінського, молоді поети, родом з України²⁾.

Від р. 1820 стала для польських поетів побіч прекрасної природи України богатим жерелом поетичного одушевленя українська, народна поезія. Спільні походи військ польських і козацьких при кінці 16. і поч. 17. віку, увінчані сьвітлыми побідами, додавали тем для поетичних творів. Бажанє Поляків, відзискати утрачену вітчизну, причинило ся рівнож до повстаня польськ о-українськ ої школи³⁾.

Ми не будемо привадумувати ся над питанням, о скільки природа України та її пісня вплинули на творчість поетів польськ о-українськ ої школи Мальчевського, Залеского, Гоциньського, Грабовського з одной, а Падуря, Чайковського з другої сторони, ми застанемо ся радше над тим, яке значінє мають поети польськ о-українськ ої школи для України-Руси та її письменства.

В поясненю сего питання критики розійшли ся. Звісний письменник, др. Іван Франко, оцінюючи впрочім доволі побіжно поезію визначнішого поета польськ о-українськ ої школи, родом з України, Залеского, назвав їх синами «про Україну не дійсну, але вїдеалізовану, чисто виснену і фікційну і слезами за Польщею, не дійсною, а також фікційною⁴⁾». Про саму польськ о-українськ у школу висловив ся др. Франко в сей спосіб: «Українська школа в якій небудь чужій літературі вже тепер не можлива; українська школа в польській літературі по своїм провідним думкам була і осталась більше

чужою українськ ому народови, чим прим, школа литовська. Літературний, посередний вплив її на інтелігенцію в деяких взглядах був значнійший але й то більше негатиивно, чим позитивно: примір поетів тої школи більше вказував на те, як не треба писати для українськ ого народа, чим як треба⁵⁾.

Против сего негатиивного осуду польськ о-українськ ої школи, що вийшов з під пера дра Франка, можем навести гадку київськ ого ученого, проф. Дашкевича, який замітив справедливо, що в творах поетів польськ о-українськ ої школи находимо багато черт цікавих і важних для історика українськ ого письменства. До таких черт належить: поетичне зображенє давної України. В польській, як і в інших літературах, романтика причиняла ся до менше, або більше вірного оснівваня мнущини. Польські письменники українськ ої групи видвигнули вперве менше або більше вірне зображенє давної України, причім у кожного з перших трех поетів польськ о-українськ ої школи (Мальчевського, Залеского, Гоциньського) се зображенє відріжняло ся сконцентрованєм уваги на одну, яку небудь сторону житя давної України. Мальчевский змалював нам козаків сподвижниками польських магнатів в боротьбі з Татарами, Залеский зобразив козацтво і українськ их гетманів в спільних походах з польським війском, Гоциньский ввів перед наші очі стрілині, хоть поражаючі вірністю кольорита та писані спокійно і безпристратно картини в чаєу гайдамаччини. У поетів польськ о-українськ ої школи бачить вперве літературно-романтичне звеличенє українськ ого козацтва⁶⁾.

Виравді проф. Дашкевич завважав у тво-

А виховане се повинно бути не тільки народне, але й оперте на релігійній основі, бо хто кладає народню будірлю без тої основи, тому можна справедливо сказати з незабутнім Маркіяном Шапкевичом: «годі підпирати будинок свій стовпом лободовим». Останній зїзд рускої академічної молодежи а крім того і деякі прояви в наших середніх школах, в руских гімназіях, в денжних бурсах і інститутах вказують на те, що потреба в тім напрямі більшої дбалости і опіки. Тимто відзиваємося з новим роком шкільним і до нашого учительства, а між тим се бачило до наших катехетів, до настоятелів бурс, інститутів і їх виділів, щоби звертали більшу бачність не тільки на народне, але й на релігійне виховане молодіжки шкільної. Як виховаємо молодіж, таке буде градуче покоління, така буде й будучина народу, за яку будемо відповідати перед Богом, перед історією і перед людьми.

Другий конгрес уніоністів в Велеграді.

(Конець).

Тим, що стоять подальше від практичної праці для унії підпорані журналами Slavicum litterae theologiae і Велеградский вѣстникъ, видаваними в Празі, а обслуговуваними з цілого католицкого світа славянського, стало тепер по другім зїзді велеградскім яєним, кілька праці вложено в послідних літах в той рух і як глибоко запустила коріне ідея Кирило-Методієвської унії. Коли до Велеграду, словянської Палестини, як виразився Мальцев, зійшлися заступники сеї ідеї аж з Петербурга, та з Царгороду і Риму, то було тут вступлене все, що по славянськи говорять, всі краї і мови, члени обох Церков і то в великім числі; то зїзд II уніоністів в Велеграді мав характер і значіне історичне. Сей зїзд постарався, щоб діло зачатє продовжалося, положив підвалини інституції, яка є conditio sine qua non успішної праці для унії. Одночасне призванє, з яким стрілило ся заложене Велеградської Академії на зїзді, свідчить о тім, що ся інституція буде духовним огнищем славянським, де горячі душі для унії удержувати будуть своєю працею сталий святий огонь Кирило-Методієвський, доки не настане молитвами мільонів

рах Мальчевського, Залєжого, Падурі, Чайковського певну нещирість, подекуди невірність і тенденційність в зображеню козацтва, його життя і подвигів⁶⁾, то всеж таки на живім примірі, на впливі поетів польсько-української школи на творчість Метлинського⁷⁾ вказав нам сей учений на інтерес, який викликувала та школа на Україні і на її значіне для українських поетів.

Сама тенденція поетів польсько-української школи — звеличувати Україну і її козацтво, мусіла не мало впливати на українське письменство, яке так недавно відроджувати ся починало.

Залєський співав про Україну:
 „Gdzie nie pojrzyysz, nie słuchasz w okolo,
 Ługi, strugi — a śpiewno, wesolo,
 Ukraina, oj nasza jak dziewa,
 Gdy na majdan, gdzieś hierzy za siolo,
 Gubi kwieciecia i wstażki rozwiewa:
 Ukraina, oj nasza, jak dziewa!»⁸⁾
 (Дальше буде).

¹⁾ Pisma Kazimierza Brodzińskiego. Poznań 1872. T. I. str. 68—9.

²⁾ Дашкевич: Огъзвъ... стр. 180.

³⁾ Зоря за рік 1886 в статіі дра Франка: Йосиф Богдан Залєський, стр. 117.

⁴⁾ Там же стр. 133.

⁵⁾ Дашкевичъ. Огъзвъ... стр. 186.

⁶⁾ Там же стр. 187—202 і 214.

⁷⁾ Там же стр. 218 і слід. Гляди також мою студію: Geneza poezyj A. M. Brodzińskiego Metlińskiego, друковану в XXIII томі Розправ краківської Академії наук за рік 1897.

⁸⁾ Pisma Józefa Bohdana Zaleskiego. Lwów. 1877. T. II. str. 83.

прошена доба, коли славянство зединить ся в вірі (о єдности в політаці бодай до тої хвилі годі говорити).

Хто займає ся ідеєю Кирило-Методієвскою, не сміє переочувати того переважного зїзду. На підставі єго розправ можемо і повинні ми поправити неоди власній блуд, поглибити знанє, присвоїти собі нові відомости, розширити світогляд по ученім світі славянським. Для того подав я сей може за широкий звіт^{*)} (не звик я часто і много писати) але умисно, щоби наше духовенство пізнало докладнійше сю справу, в котрій ми маємо бути spiritus movens, а пізнавши не уважало чужою, або рівнодушною, але своєю справою і заявлю ся нею. Не хочу о тім нині говорити, кілько користи несе ся ідея для нашої Церкви. Дальше на те подав я сей звіт, щоби ми заглявши ся сею справою горячо, не рівноважили ся на слі учім зїзді з найбільшою групою славянською, але зі всіма разом; щоби світ католицкий бачив, що руске духовенство є свідоме цілі і становища. Щоби ми попередно приготувавши ся і насталивши знанє і язык (особливо латинський) зїхали ся і обдумали та гідно обстоювали справу Божу, перебираючи правди та вибираючи найкраспе для справи.

Велеград, той Велеград Методієв нам духовно споріднений, став осередком славянського життя. Тому братя не тільки тепер, але ще докладнійше за шістора року розберіть сей звіт, перейміть ся справою і з Велеграду звертайте свої очи та спішіть там, де спливають ся ріки Сходу і Заходу. Там спішіть і відновляйте любов та спаяйте миру будову.^{**)}

o. Меренків.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністер-президент бар. Біверт, вернувши з тирольського ювілейного святкування, забрав ся пильно до приготування переговорів, які мають почати ся з неділі з представниками німецьких і чеських сторонництв і рішати долю чеського сойму а також і державної ради. Сего дня збирають ся в Лінци німецькі вольнодумці, щоби обговорити політичне положенє і вислухати німецьких послів з Чех про спрзву чеського сойму, а в Празі рівночасно параджують ся чеські послі. На тих нарадах одержать отже провідники обидвох сторонництв потрібну повновласть до переговорів з правительством.

Маршалок кв. Лобкович вернув вчера з Відня до Праги і почне також порозумівати ся з представниками поодиноких сторонництв соймових, щоби підготувати переговори в справі уможливленя спокійної сесії чеського сойму. Крім того відбувають ся переговори між чеськими а німецькими членами кр. виділу.

Народні соціялісти чеські тимчасом нильно заходять ся коло того, щоби не допустити до переговорів і забезпечити дальшу обструкцію. На се вказує ухвалена на вічу в Молодій Болєславі резолюція чеських соціялістів, в котрій они домагають ся, щоби перед скликанєм держ. ради чеський сойм полагодив всі задачі з минушого і сего року, між тими також виборчу реформу. Перед тим не повинні чеські послі допустити до ніякої роботи в держ. раді. Ми застерігаємо ся, кичить резолюція, перед повими примирними заходами з Німцями і осуджуємо як найострійше сучасні переслідованя нашої народности в наших краях і в державі: звизавмо чеських послів до найострійшої опозиції а навіть обструкції задля тих насильств супроти централістичної і германізаційної системи сучасного правительства.

Нічого отже дивного, що щораз більше відзиває ся голосів, котрі з великою зневірою відносять ся до недалеких переговорів і не в шу-

^{*)} Дуже радо містять се, бо вважаємо також єю справу велим важною і наша руска суспільність свѣтська і духовна повинна би більше зацікавляти ся нею. — *Ред. Рус.*

^{**)} На таких зїздах можемо багато научити ся, ни у нас треба би заборати ся до роботи за прикладом інших робітників. — *Ред.*

ють держ. раді в жвѣтні спокійної і успішної сесії. Так н. п. др. Сильвестер висловив ся про можливість урухомленя чеського сойму вельми зневірчиво:

„Тепер буде розходити ся, говорив він між иншим, у конституованє сойму і о запоруку для Німців, якої они будуть безусловно домагати ся. Довші і основнійші наради про дальшу єсію сойму вважаю неумістними, бо досвід поучив, що довша сесія все випадала некорисно, а сего можна тепер тим більше побоювати ся задля великого напруженя“.

В кореспонденці Herzog заявляє оден німецький посол з Чех, що тепер не розходить ся вже о відомі найконечнійші домаганя Німців, але о фінансові справи, а іменно о особисто-доходовий податок і управильненє учительских плат. Тим то оцінов також сей посол вельми некорисно сучасне положенє: „Позитивний вислід намірених переговорів в тепер більше як сумнівий. Він є переконаний, що мусить дійти до розвизаня чеського сойму і державної ради“.

Заграниця.

Бунт грецких офіцірів визвав протиреволуційний рух серед старших офіцірів, які заявляють, що не хотять повнити служби разом з бунтівниками. З провинції надходять численні заяви лояльности. Особливо в Патрас і в Ларисі більшість офіцірів обстає за кн. Константином, зате в Агенах всі офіціри загалом єму противні. Правительство намагає ся представити офіцірський бунг яко якусь чисто патриотичну, а не протидинастичну подію. І так агенція Гаваса подає що одинокою цілю сего бунту було бажанє, вимусити на правительстві перестрій армії і реформу адміністрації, а не був він звернений ані проти династії, ані проти конституції. Бажанє офіцірів є згідне з бажанєм цілого народу.

З Пекіну надійшла вість про покінченє переговорів між Хінами а Японією що до Манчурії та про підписанє дотичної угоди. Ся угода містить слідуючі точки: В справі обох точок, дотикаючих справи Хентаву робить Японія приреченє що до обласного питаня та що до судівництва над поселеними там Кореанцями. Хіни не возьмуть ся до розширеня залізничої лінії з Гзвенсітунг на північ, не поспитавши о те Японії. Японія спротивляє ся розслідову трьох справ: 1. заряду залізничої полоси; 2. области заграничного поліційного права; 3. охорона залізничої лінії Антунг-Мукден. Хіни бачать в тім становищі Японії відкиненя російської ініціативи, повзатої в харбінській угоді, іменно признаня хінської суверенности відповідно до мира в Портсмавт.

Після льондонської часописи Morning Post має Іспанія замір обєздити Тетуан 16.000 людей. Очевидно ся часопись вакадає ся на сей плян по сій причині, що Тетуан лежить надто близько Гібральтару, бо лише в віддаленю 80 кілометрів, а се моглоб бути для него небезпечним. Між тим Іспанія рѣзучливо висилує ся, щоби приготувати потрібні резерви будь-то яко підмогу для африканської армії, будь-то на випадок розрхів у власнім краю. Король підписав рѣзюрьдок, яким покликуює під хоругви 65.000 людей що відбули вже свою дволітну службу. При тім оказує ся неправдою, пачеб міністер заграничних справ розпочав якісь мирні переговори. Положенє в країні Ріф не змінило ся. Боротьба треває дальше і приносить лише часинні успіхи.

Просимо відговити передплату.

Новинки.

— Календар В. неділю: руско-кат.; Луна м.; римо-кат.: Андрей Стр. — В понеділок: руско-кат.: Евстах; римо-кат.: Захарій. — В второк: руско-кат.: Вартоломеї; римо-кат.: Рєрні м.

— З Радимна пишуть нам: Серпе радує ся, коли бачить, як у місточку під велєдом народної свідомости доси майже глухим і мовчавим,

пробуджуєсь жите. Заходами о. крил. К. Кузика засновано тут три читальні, а дня 28. серпня, відбулися перші заг. збори пожежної філії „Сокола“. Збори отворив о. парох теплими словами, а председатель о. Андрій Борисевич вказав численно зібраним на значіне „Сокола“. Народ наш — говорив — селяни, а земля, будинки, наш добуток, наше добро. К. жда материльна страта руского села, а навіть одиниці для нас велика. І тут „Сокол“ дає поміч перед огнем. А дає нам еще озно: здорове тіло, здорову душу — се, чо-го нам найбільше треба; а знов едваючись, маємо салу, а салд за тим ми розумними господами у своїй хаті. Референт з Перемишля, авісний нам редактор „Перем. Вістника“ д. В. Кіцула в довгий, прегарний бесіді згадав (по при значіне „Сокола“) про давне наше мішанство, яке уміло постояти за своє право, свою народчу честь тоді, коли то польські королі насильно заселювали міста чужинцями, а наші вельможі з обрядом стратили і свою народність. Тенер часи цілком не ліпші. — тому: позір! Беріть урмір зі своїх предків, стійте крішко при своїм, просвѣчайтесь і що найважнійше, організуйте ся, бо в тім сила — Дай Боже, щоби доси забуте місточко скоренько пішло слідом виших. — *Очевидець.*

— **Нові 2-коронівки і 100-коронівки.** Internationale Sammlerzeitung подає в найновішій числі, що п. к. монетний уряд у Відні приготує ви чеканене 2 коронівки і 10-коронівки. Двокоронівки, котрі мають заступити срібні гульдени будуть мати подвійну вагу 1 коронівки, отже 10 грамів і 835 міліграмів. На них буде означена вартість знаком: „2 Cor.“. Над цифрою вартости не буде корони так як на однокоронівках, лише буде уносити ся орел. На другій стороні так само як на однокоронівках буде образ цесаря. Стокоронівки будуть також уживані як обігові золоті монети. Ювілейні стокоронівки мають лише медальну вартість. Їх достарчено лише 15.000 штук і в обігу їх зовсім нема. Образом нової стокоронівки ще не усталено, бо не прийнято ще ні одного образу. Вичеканеня 5-сотикових монет не обговорювано. Міністерство фінансів має проекти на вичеканеня нових монет по 2, 5, 15 і 50 центів і нових 3 коронівки на взорець німецьких монет по 3 марки.

— **Про п. Парашука,** артиста-різьбара Русина з Галичини, який перебуває на дальних студиях в Парижі, пише п. Микола Олександрович в київській „Раді“. З початком вересня скульптор Михайло Парашук має закінчити свої найбільші праці до осінньої парижської вистави. Яка велика вага, коли людина вся перебінята любовю до свого крѣю, коли серце беть ся сим великим чутям, — як важна така гармонія в ієроті людській. Молода, буйна, багато обдяюча фантазія д. М. Парашука в усіма ознаками таланту лишилась вірна своїй вітчизні, що характерно відбиває ся в его творчости на українські мотиви. На ньому, як на синови свого народу, відбили ся всі народні болі і его різьба в сїм напрямі найбільш захвачує своєю реальністю. З великим інтересом я розглядав різьбу „Плач“, що уявляє з себе жінку, повну розпачу з схиленою головою, лице в неї видно тільки на половину з за лівого плеча. Задивившись на статую, кожної хвилини здає ся, що она вибухне шаленим плачем і все тіло затремтять в страшенні судорогах — хлопчик, що сидить біля неї з правого плеча, має зовсім наївне худеньке личко і чужий печаль своєї матери. Друга робота — ідилія з українського жита — представляє з себе юнака з рукою, затриманою біля струн бандури; мрійне і розумне лице юнака, поные натхнення, чути, віри переносить в далекі рідні місцевости і на плече его схилала ся дівчина з обличчям поющим смутку, віддана вся тому вражню, що злетіло з струн бандури. Решта — дрібніші праці між ними інтереснійшою по задумі — символізм велика сила майбутньої України; — жінка їде на дні левах, котрих веде хлопчик. Вірець, очевидно, взято з римських — французьких різьб; окрім того в багато бюстів та інших річий. Тенер д. М. Парашук закінчує студії в одній з парижких академії скульптури і як дозволять материльні обставини, по виставі своїх головних праць вирушить на Україну студіювати історичні українські памятки та ознакомити ся ближше з українським житем.

— **Артист-малюв. д. Бойчук,** закінчивши сего року свої студії в Парижі, виїждять у вересні до Флоренції на студії.

— **Застрілене жінки жандармом.** З Бібрки довозять: Дня 26. серпня в полудне вислала жандармска станція в Бортиках жандарма Йозефа Вляхо до Добрівлян в цілі переведеня дозвження в справі крадежі доконаної у дозорця залізничного Петра Дамчука. Жандарм той пішов до Добрівлян і в неурисутности начальника громади зголосив ся у тогож заступника Андрія Польового а відтак оба пішли до дому підваріних о крадіж Гната Величка і Федя Коцовского. У Федя Коцовского не знайдемо, що правда, річий походивших з тої крадежі, але заизвестовано багато предметів, належачих їмовірно до скарбу залізничного, як шриби, ізолятори телеграфічні, великий мелот, кліщі і т. п., котрі

skonфісовано. Заступник начальника громади, Польовий, пішов до села по фіру до перезвезена знайдених у Коцовского річий а жандарм Вляхи і син начальника громади, Володимир Медвідь пильнували skonфісованих річий. В тім часі Федя Коцовского і его жінки Настя не було дома а жандарм застав там пасерб Коцовского, Федя Сіраковского і Гната Величка, котрі накладали в стодолі сіно, при чім Сіраковский грозив жандармови від часу до часу вилами і ганьбив словами. Жандарм Вляхи казав Сіраковскому покласти вила на бік, але він не послухав. Около 5. год. по полудни вернули Коцовскі з Ходорова; Коцовский ніс в руках куплену в місті косу. Коцовскі побачивши жандарма і здогадуючись мабуть, о що їх підозрівають, почали викрикувати і заперечувати, мов би то в їх хаті були крадені річі. Підчас того стоячий на сїні Сіраковский замахнув ся на жандарма вилами а Коцовский підходив шораз ближше до него, хочачи недопустити, щоби жандарм міг свободно рушатися. Коли зазивав жандарма, щоби напасники уступили ся, не помогли нічого, жандарм хотячи настрашити напасників і приготувати ся до оборони, виконав рух замком карабіном: чеєз що всунув набій до люфти. В тім часі Коцовскі обступили жандарма так, що він не міг ані взад поступити ся ані іти наперед а зловивши за карабін, зачали ним сїпати і викрикували. Хочачи освободити ся, жандарм сїнув карабіном, внаслідок чоєго він вистрілив, а куля поцінула Нзстю Коцовску в праву грудь. Ранена впала на землю а Вляхи хотїв їй зараз рану завязати, але в тій хвили надбїг Максим Терещук з криком: Тримайте его, відберіть ему карабін і шаблю та убийте его, як він убив бабу! Жандарм чувши то, почав уступати ся, держачи карабін в поготівлі а Федь Коцовский з пасербом Сіраковским наступали на него. Наконєць удало ся їм звалити жандарма на землю. По хвили борби жандарм виврав ся а коли напасники не хотїли карабін пустити, він добув шаблі і рубнув нею Федя Коцовского в руку і увільнив свій карабін. Але в тій самій хвили Сіраковский вдарив жандарма з заду так сильно, що той пустив шаблю а Сіраковский вхонив єї і побіг до села. Жандарм пішов тоді до начальника громади і повідомив команду жандармської станції в Бортиках. До Добрівлян прийшли зараз командант і жандарм Войцїшин і відобрали знайдену в скрини Федя Коцовского шаблю жандарма Вляхо а відтак арештували Федя Коцовского та Федя Сіраковского і відставили їх до суду повітового в Ходорові під закладом злочину публичного насильства. За той сам злочин буде відповідати також Максим Терещук. Настя Коцовска небавком по зраненю померла.

— **В Стрию** відбув ся вчера доповнячий вибір соймово. о посла на місце пок. Фрухтмана. Голосувало 1191 виборців. Др. Володимир Дулемба дістав 1058 голосів і зїстав вибраний, а на руского кандидата ушло 133 голосів. Видко, що стрийські Русини так заняті приготуваннями до вистави і до сокольского злету, що не мали часу піти до голосування.

— **Нафтовий монопол.** W. Allg. Ztg. доносить, що на раді міністрів при ревізії фінансового плану обговорювано справу заведеня нафтового монополу в Австрії.

— **Усуване вивісок у Львові.** Деякі купці і крамарі не послушали наказу магістрату і не зняли до 1. с. м. вивісок, які вистають понад хідник. Вчерашнього дня розпочали проте функціонари мастрату усувати ті вивіски силоміць на кошт властителей. Раз прецінь буде можна у Львові перейти хідником і не зачепити головою о бляху або штабу заліза.

— **Ріжні вїсти.** В двоєх закопах камінного вугля в Наєржні коло Кракова вибух страйк робітників. Страйкує около 1500 гірників, а робить около 1000. — Пос. Колеса зложит посольский звіт в Настасові, теревовельского повіта, дня 5. с. м. о 3 год по пол. — В Сїхові коло Стрия згорїли дня 31. м. м. три господарства.

— **Здатність до рахунку у коний.** Один російский лікар, котрий через довгий час занимав ся прослїджуванем умовх спосібностей у животин, зивважав, що коні більше спосібні до численя, чим інші звірята і птиці — і можуть дальше числети від вїх. Доказно, що папуга може числети до 4; вітка до 6, баран доходить до 10. Так, приміром, одному коневі тринялось в часі ораля впорати 20 скіб, після чоєго встав спочибок — і кінь сей опісля все приставав на двадцятій скібі; ні разу не трафилось щоби він приставив ся по взораню девятнадцятї або двадцятпершої скіби. Іншій кінь числив кільометрові стовпи, вконанї вдовж шляху і приставав при кожнім десятім або двадцятім стовпі, де в нагороду за числене, дали ему випочати і підкормили его.

— **Спростоване.** Дїстаємо до поміщеня отсе спростоване: Світла Редакції! На особі §. 19. заєс. прас. прошу о ласкане спростованя невѣрних деяких заміток, відносячих ся до моєї особи, поміщених в 184. ч. „Руслана“ в новійці п. з. „Галицькі москвичі перуть честь“. Не правда, буди то би я коли-небудь вмішовав ся в родинну

справу д. Лого, рівнож неправда, буди то би мені який небудь амбасадор або взагалі хто небудь казав вмішовати ся в родинну справу д. Лого, патомість вірно, що напад з заду на мене пана Івана Лісковацкого, п. к. ревідента дирекції скарбу, послїдовав по зовсім незвісній мені причині. Львів дня 1. вересня 1909. — *Др. Іван Гриневський.*

Оповідки.

— **Справлене похибки.** В ч. 185. „Руслана“ з дня 2. с. м. при оголошеню заг. зборів членів Тов-а св. Ап. Петра станиславівської єпархії зайшла похибка, бо ті збори відбудуть в середу дня 8. а не 18. вересня.

— **Прогульковий поїзд зі Львова до Стрия.** Львівський „Сокол“, як дізнаємо ся, мав намір взяти два окремі поїзди до Стрия на день 19. с. м. і в тім дусі вїсе до дирекції залізниць подав. Один поїзд мав виїздити о 5. год. рано, а другий о 7. год. Перший був призначений для всіх Соколів, передовсім тих, що будуть вступити в Стрию з виравами, бо о 8. год. рано того дня має відбутися в Стрию загальна проба вирав. Другим поїздом мали поїхати ті, що не булиб знайшли місця на пернім поїзді, і ті, що люблять довго спати. Оба поїзди мали везти по 600 осіб. Тимчасом дирекція залізниць відмовила другого поїзду, а що до поміщеня всіх прогульковців в однім поїзді, то заявила, що може їхати і півтора тисячі осіб, бо, як буде треба, то запряже ся ще другу машину. Прото дня 19. с. м. поїде зі Львова до Стрия лише один поїзд рано о годині пів до 6. точно. Хто сїзнить ся, то буде міг поїхати звичайним поїздом, який відїздить о год. пів до 8-ої, але тоді буде его дорога коштувати подвійно. Карта їзди окремим поїздом там і назад, разом зі вступом на виставу і на сокольский фестин (для тих, що будуть брати участь в поході) вносить 3 К. Карти їзди можна вже набувати в „Сокольскім Базарі“ в книгарні Тов-а ім. Шевченка і „Сокол“ (від 6. до 8. год. вечером). Прогульковці з провінцій, які хочуть користати з того поїзду, мають прислати по 3 К. від особи в поданем назвища на адресу „Сокола“ у Львові ул. Руска ч. 20 найдальше до дня 15. с. м. Того дня замкає ся листа зголошень.

— **3 Рогатина до Стрия.** Дня 19. с. м. вїде з Рогатина о год. три чверти на 6 ту рано окремий поїзд о який рогатинський „Сокол“ вже вїсе просьбу до станиславівської дирекції залізниць. Карта їзди разом зі вступом на виставу і на сокольский фестин (для учасників походу) коштує 3 К. Поїзд обчислений на 300 осіб, але в потребі забере до 500 осіб. Зголошення з належитостю 3 К. від особи приймає п. Семен Гриник, голова „Сокола“ в Рогатині.

— **До інтелігенції Березанщини, „Соколів“ та „Сїчий“** На сокольский злет і хліборобску виставу в Стрию їде філія Гімн. тов-а „Сокол“ в Березанах дня 19. с. м. Видїл вїзває всі дружини „Соколів“ і „Сїч“ до вислани на 8 с. м. своїх делегатів до Бержан в цілі обговореня еміляної поїздки. Збірне місце: сая „Наді“ о год. 1/2 по пол. Хто би з Березанщини (навіть і печелани „Сокола“ і „Сїчи“) хотїв їхати, зюлнть зголосити ся на адресу руского „Сокола“ д. м. „Наді“ — бо в разі більшої скількости прогульковців можна буде получити ся з прогульковцями з Тернополя і Рогатина, евентуально дістати знижку. Всіх Всєч. Отїв просить ся ласково поручити парохіязам нашу відозву та оскільки мога розвинути шпироку агітацію! В зюбстві сла! Гагазі! — *Старшина „Сокола“ в Березанах.*

— **3 львівского університету.** Падавил, проф. торговельного і векселевого права др. Олександр Доліцький став іменованій авичайним професором того предмету.

— **3 Перемишля.** Вступні іспити д. кл. II—VIII. відбудуть ся дня 8. і 9. вересня о. р. Кандидати мають зголосити ся день перед означеним речинцем у Дирекції гімназії, зложити принципалу такеу і потрібні документи.

— **Вписи на новий рік шкільний** д. п. к. державної школи промислової в Львові при училищі Снонїтвєскій а) для всіх курсів гімназії артистичного б) до публичної салї рисунків для жінок, в) до публичної салї рисунків і моделюваня для мужчин на курс доповнюючї школи промислової, будуть відбувати ся у новім будинку школи в днях 1. і 2. жовтня від години 9—12. перед полуднем і від 3—5. поє людий. Рік шкільний розпоче ся в понедїлок дня 4. жовтня с. р. в 8 год. рану.

Наука, штука і література.

— **Нові композиції Лисенка.** Симон дияма випільє з друку нові композиції М. Лисенка слова Олеса „Аїстри“ і „Любов“. Ця книга кожного роману 45 коп.

— **Переклад з українського.** В ч. 14. „Алєстро-ваної російської часописи“ „Всемірній панорама“ надруковано переклад оповіданя у російськем мові Л. Українки: „Одно слово“.

3 прогульки в гори.

Татарів, 9/8. 1909.

(Конець).

В заглибленю перед старою, давно вже опущеною гатию Зубрицького зібрав ся невеличкий, ні пів хлопа глибокий ставок. На його березі, глибоко під нашими ногами стояв молодий, вже дванадцять-літній хлопець, що нас там кілька штук худоби. Відвернений від нас боком не бачив надходячих туристів і тому заховував ся зовсім свobodно як чоловік свідомий, що на кілька як не кільканайцять кілометрів перед ним і на тілько саме поза ним нема ні знаку з людей. Скинена сорочка лежала йому у ніг. Руки розпростер в гору, ціле своє молоде тіло випростував, голову підняв, а з грудий викидував відривні, неартикуловані оклики. По кождім оклику здавав ся вслухувати в кількоразовий відгук лісів та гір. Вкінці крикнувши сильніше, як би для додання собі духа вскочив в ставок. Пірнув з гоювою в воду а далі виринув і вискочив жваво на берг. Тут зачав на ново ладити ся до другого скоку в воду, коли нечаянно взрів нас високо на стежці над потоком. В тій хвилі захопив свідомості, затагнув її на себе і перед нами став не жвавий, стрункий хлопчина, а азляканий, занедбаний пастух в брудній сорочці з патином до гонення коров в руді.

Мало що три кілометри низше ми потрапили на добре знану туристам камеральну стражничку, а радше на дві стражнички на льмі. Ні одного ні другого стражника не було дома. Одного ми здибали високо над Зеленицею, як йшов до служби. Другий пішов ще вчора з рапортом до Заряду в Зеленій і до сеї пори ще не вернув. Мимо того служниця закликала нас в хату до гостинної кімнати і подав нам горнятко солодкого і тільки саме квасного молока та бохонець, хліба. Закам ми покрипили ся, надійшов господар хати п. Гюбер. Від него ми довідали ся, що перед кількома днями перейшли туди і ночували у него п. др. В. Левицький, др. Макарушка і ще хтось третій. Взагалі сего року перейшло Зеленицею около п'ять партий туристів Рувинів і Поляків. Дивно, як мало у нас люди ходять в гори. Від льми до Комарник ми йшли зовсім доброю дорогою навіть для візків. Відти зійшли вже з дороги, перейшли потік на правий его бік і зачали поволи входити на стрімкий спад горба Буковиця (1183 м.) названого так від букового лісу, що поростає цілу сю гору. На волоний поміж Буковицею а Чорногорницею (1051 м) потраптував нас старий вакар горячою свіжою жентяцею. Овець коло колиби не було, бо побігли десь далеко в половину пастя ся. В колибі остала лишень одна слаба коза, що її кілька днів тому вовки панали в лісі і сильно покусали. Старий вакар взяв ся її лічити і має повну надію, що его пациветка скоро побіжить на чолі овець в половину. Тут вже дуже часто заходять "туристи" (читай спацеровичі) в Яремча і Дору. Старий зачав розповідати нам дещо про се, як то в Яремчу є гарно, як багато панів там мешкає ітп, однак економія часу казала нам розплатити ся і скоро йти дальше. Від самої колиби аж до Яремча веде досить широка стежка, що була би навіть вигідна, якби не великі кусні каміня під ногами. Шукаючи мякшої стежки, ми ввійшли в ліс, посували ся трохи лісом без ніякої дороги, а далі зайшли в царинки, відки вже вигідною, то є мяккою стежкою, зійшли в Микulichин поміж селами Яремче і Дору.

Звернувши ся в напрямі Дори, ми цілу дорогу здабували великі тонні жидівні, що фіякрами, роверами, возами і піхотою пересували ся по гостинці. Я не є антисеміт, лиш денервує мене аргандія більшої часті жидів. З християн тут видно було лише Гуцулів, а з інтелігенції ми здибали всього на всього лише дві особи. І крім того після одержань в Дорі інформацій не можна там дістати ні яєць, ні масла, ні могода. Хто не хоче голодувати привезений всьо спрощувати з Делятина. При таких обставинах може сьміло пророкувати, що небавом, як зазначають ся люди з залізницею Львів-Сянка, остає Дора літнім місцем виключно для Жидів.

Остане ся то „тім ваче“, що наші Гуцулі зглядно Гуцулки продають всі свої молочні виробы тї і годя радше й дешевше жидам чим християнам. Пересуваючі ся по гостинці купами жиди не дадуть навіть Гуцулці нічого сховати або продати християнам. Особливо молоді, а де куди і старші жидик і без протесту зі сторони Гуцулок шукають у дівчат і молодців за плодами так влізливо, що за таке шуканє здибала би християнина що найменше лайка. А жидови всьо вільно. Не знати, чи в тім сидить легковаженє „евреїв“ чи....

От лишім ту тему.

В Дорі товпа жидів і людей ожидала минаючих ся тут вечірних поїздів з Ясева і зі Станіславова. Корстаючи а нагоди і ми всіли до поїзду та переїхали до Татарова. Тут всіли.

Не допускаючи до здиретва готелярів, що за одно ліжко числять собі найменше по 2 корони, ми пішли дальше в село, де в якійсь корчмі згодили нічліг на поді в сіві, по 40 сотиків від особи.

Альфред Будзиновский

Телеграми

з дня 3. вересня.

Мариенбад. Англійский король виїхав вчора до Лондона.

Атени. Складанє падали відложено на 20 днів пізніше, щоби міністерства мали час приладити свої предлоги.

Штокгольм. Зачувати, що загальний страйк закінчить ся дня 6. с. м.

Бюро учительське і службове

Марія Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

— Накладом о. Евгена Гузара вийшли:

Практичний превідник для науки релігії в школі і в церкві. Друге доповнене виданє. Ціна 4 К, без почт. пер.

Історія католицької Церкви в короткім нарисі. Ціна 1 К, без почт. пер.

Нарис катехигики і методици з важнішимпорозпорядками і плянми. Ціна 1 К, без почт. пересилки.

Н. бувати можна лиш в книгарні наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

ПОЗІР!

З новим шкільним доном появили ся накладам Руского Педагогічного Товариства у Львові

ШКІЛЬНІ ЗШИТКИ

для народних і середних шкіл.

Вони відповідають в оновній всім приписам (Обіжник ц. в. Кр. чини Ради а 10. мая 1908 р., ч. 21693) і представляють ся дуже солідно і гарно.

Сей перший й одинокий своєрідний вибір повинен знайти серед української суспільности виключне право ужитку там більше, що дохід з підприємства призначений на українські приватні школи.

Маємо надію, що українська суспільність, допиляну того, щоби в ніякій українській школі ніодна українська дитина не писала на інших язвтках, як тільки на тих, що мають на собі фірму Руского Педагогічного Товариства й охоронну марку. Пам'ятаймо, що всі дотеперішні виробы анаходять ся в чужих і нам ворожих руках і всі они оподатковані на протявній нам публичні ціли. Нам не вільно власними грішми скріпляти заходів, обчислених на вищечне нашої національної культури.

Тому домагаймо ся всюди тільки

зшитків Руского Педагогічного Тов-а

инших не купуймо, хочби они мали українські написи або мали на собі фалшиву українську фірму.

Гуртові замовленя приймає Наукове Тов-о ім. Шевченка у Львові ул. Чарнецького ч. 26.

Дрібна продаж — у всіх паперових торговлях.

Ціна зшитків: для народних і видільових шкіл по 6 і 10 с; для середних по 10 сотиків і вище.

„Przegląd Krajowy“

dwutygodnik polityczny, społeczno-ekonomiczny i literacki o kierunku demokratyczno-krajowym, poświęcony przedewszystkiem sprawom kulturalnym Ukrainy.

Передплата „Przegląd-u Krajowego“ вносять в Галичині: річно 18 К, піврічно 9 К, чвертьрічно 4 К 50 с.

Адреса Редакції і адміністрації: Київ, Фундуклівська ч. 10, м. 14.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафінах, торговлях і крамницях лише тутох і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражжю.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Телефон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжжя і знарядів господарських, від шкідлих огневих над корисними улівами, числить умірковані премії за обезпеченя,

лінеїдує шкоди безпроводочно по пожарі,

уділяє обезпеченям членам з річної надвигки звороти.

За рік 1908 припадає на користь членів зворот 15%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Згодшеня пасьменних господарів о агенцію приймають ся тілько з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12. 1908 вносять: Фонд резервовий і резерва премій К 1,855,510 —; инші фонди К 458,564 —; разом К 2,324,104 —

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—3.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарноа	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівць	8:05	—	2:05	5:55	9:30
Чернівць	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:0
Люблин	8:00	9:57	2:00	9:0	11:45
Рава рускої	7:10	12:40	4:0	—	—
Ясена	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	10:50	1:45	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27	5:01	9:15
Зимої води	5:50	7:25	1:10	5:40	9:50

На Півзамча:

З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:15
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	1:19	—	9:39
Винник	8:07	—	1:19	3:25	9:39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:43
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:01	11:10
Чернівць	6:10	9:35	—	—	10:38
Чернівць	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:0	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	8:10	10:45
Люблин	6:00	9:05	2:15	8:41	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35
Ясена	8:20	10:10	1:37	3:40	5:30
Брухович	7:21	11:05	1:30	5:50	8:45
Брухович	6:14	9:00	12:41	3:45	7:10
Зимої води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

З Півзамча:

До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Неспішні поїзди печатані товстим друком. — А) Лише в неділі і свята від 10/3 до 10/9. А) Лише в неділі і свята від 1/2 до 31/8. — Б) Лише в неділі і свята від 1/2 до 30/9. — В) В неділі і свята а від 1/2 до 30/9 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в неділі.